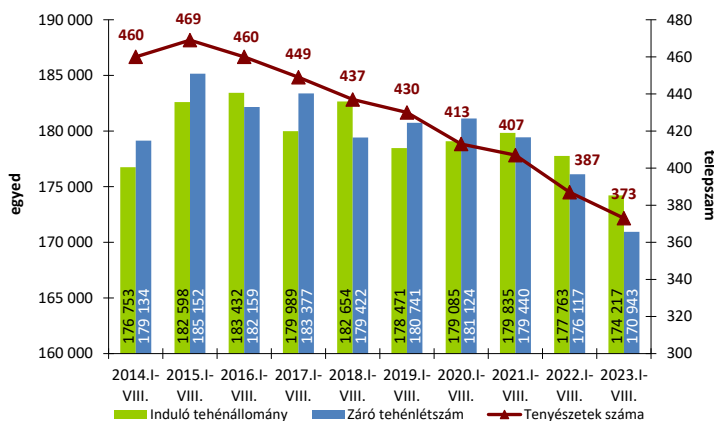
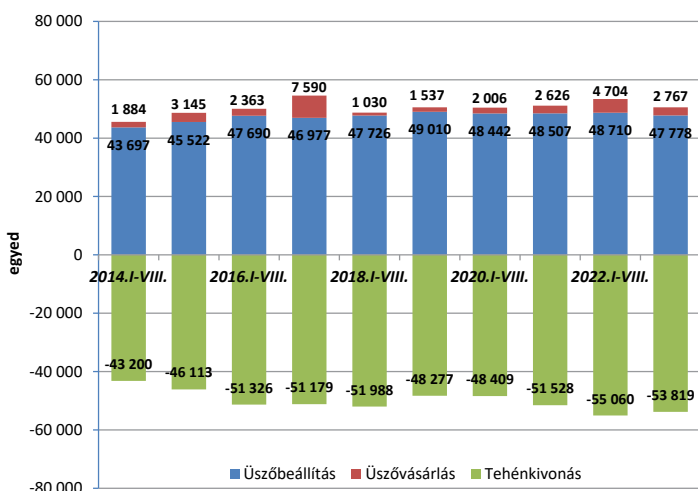

1. ábra Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2014-2023. I-VIII. hó)

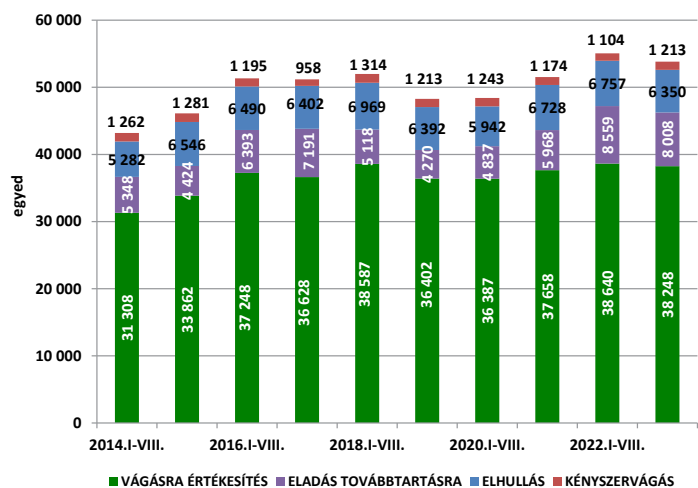
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehenészetek száma 2023 augusztusában 14-gyel (-3,6%) kevesebb volt, mint 2022 augusztusában, és a termelésellenőrzött tenyészetek száma augusztusban 1-gyel (-0,27%) csökkent júliushoz képest. Ugyanakkor 2023. augusztus végén 5.174-gyel kevesebb (-2,9%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 10 év alatt jelentősen, 18,9%-kal (-87) kisebbedett, de 2014 augusztusa óta a záró tehénlétszám csak kisebb mértékben zsugorodott (-8.191 egyed, -4,6%), így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 389-ről 458-ra emelkedett.

2. ábra Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014-2023. I-VIII. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2022-ről 2023-ra – egy év alatt – csökkent (-3.546 tehen; -2,0%), és az állomány 2023 első nyolc havában tovább csökkent (-3.274 egyed; -1,9%). 2023 első nyolc havában a tehénkivonások száma csökkent (-1.241 egyed; -2,3%), és jelentősen mérséklődött az üszővásárlások száma is (-1.937 egyed; -41,2%), továbbá az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások száma is zsugorodott (-932 egyed; -1,9%) 2022 hasonló időszakához képest. Összességében 2023 első nyolc havában a tehénkivonás nagysága meghaladta az állománypótlását, így a tehenállomány érezhetően csökkent.

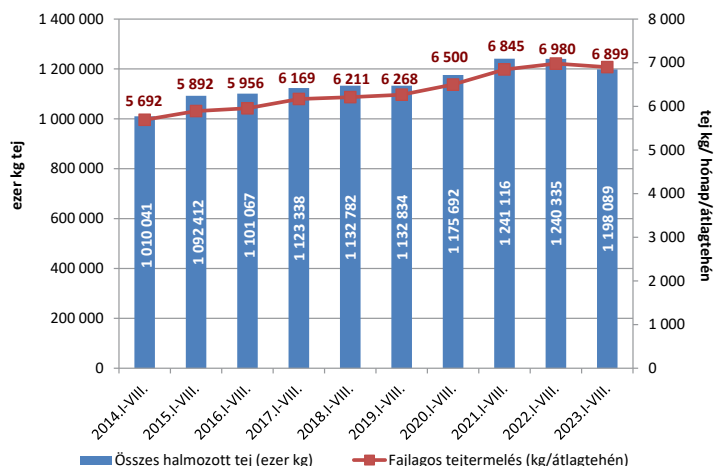
3. ábra A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014-2023. I-VIII. hó)

2023 első nyolc havában az állományból kivont tehenek 71,1%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 38.248 volt), 11,8%-át (6.350 egyed) az elhullás tette ki, a tehénkivonások 2,3%-áért (1213 egyed) a kényszervágás volt felelős, amelyek átlagos aránynak számítanak. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya elérte a 14,9%-ot (8.008 egyed), ami nagyon magas érték. 2023 első nyolc havában az induló tehenállomány 22,0%-át selejtezték, 0,7%-át kényszervágták, 3,6%-a elhullott és 4,6%-át továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 30,9%-át vonták ki a termelésből, ami nagyon magas tehénkivonási aránynak számít az elmúlt 10 évben.

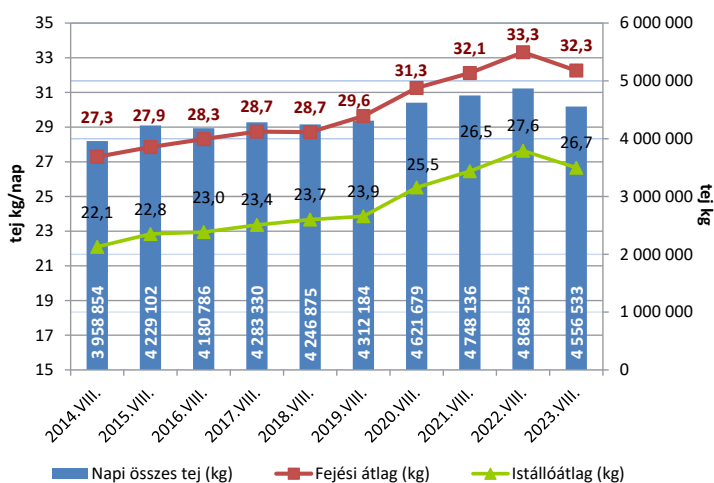

4. ábra Összes halmozott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014–2023. I–VIII. hó)

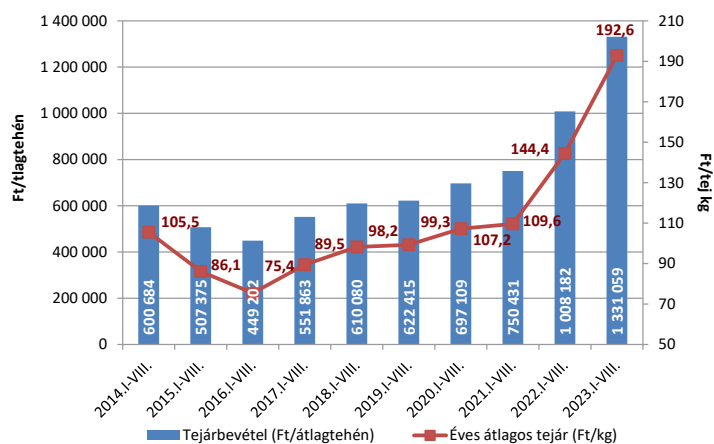
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2023 első nyolc hónapjában csökkent (–42,3 millió kg; –3,4%) 2022 hasonló időszakához képest, de megközelítette az 1,2 millió kg-ot. A vizsgált időszakban a fajlagos tejtermelés is tovább csökkent (–81 kg; –1,2%), de így is az elmúlt 10 év rekordjának közelében maradt. 2014 és 2023 augusztusa között a fajlagos tejtermelés növekedése 21,2%-os volt (+1.207 kg), míg az összes halmozott tejtermelés hasonló mértékben, 188,1 millió kg-mal (+18,6%) emelkedett, de az elmúlt 2 évben már csökkenés tapasztalható a zsugorodó tehenállomány miatt.

5. ábra Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2014–2023. VIII. hó)

2023 augusztusában a napi összes tejtermelés a tavalyi év augusztusi termeléséhez viszonyítva jelentősen, 4,556 millió kg-ra csökkent (–312 ezer kg, –6,4%), és már kevesebb, mint 2020 hasonló időszakában volt. Emellett a fejési átlag (–1,06 kg, –3,2%) és az istállóátlag (–0,98 kg, –3,5%) is érezhetően csökkent 2022 augusztusához képest, aminek oka vélhetően az augusztus második felében tapasztalható extrém hőhullámokban kereshető. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés több mint 0,598 millió kg-mal lett több (+11,8%), a fejési és istállóátlag 4,97, ill. 4,56 kg-mal nőtt (+18,2%, ill. +20,6%) a vizsgált hónapban, ami jelentős emelkedésnek tekinthető.

6. ábra Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2014–2023. I–VIII. hó)

A tehenenkénti tejárbevétel 2023 első nyolc havában meghaladta az 1,3 millió Ft-ot, 32,0%-kal nőtt 2022 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év messze legnagyobb első nyolc havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés –1,2%-os csökkenésével szemben a nyerstej árának 33,6%-os növekedésében keresendő. 2014-hez viszonyítva a nominális tejárbevétel 121,6%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 21,2%-os és a tej árának 82,8%-os emelkedése 10 év alatt. Ugyanakkor Magyarországon a nyerstej átlagos havi felvásárlási árának ideji csökkenése folytatódott, és augusztusban már 150 Ft/kg körüli szintre esett a tej felvásárlási ára. Ezzel egyidőben a nyerstej kiviteli ára

tovább növekedve megközelítette a 150 Ft/kg-os árszintet, tehát a két ár közötti különbség kezd kiegyenlítődni, ami biztató jel a hazai felvásárlási ár vonatkozásában is. A forint gyengülésével a hazai nyerstej már uniós szinten sem számít drágának. Globálisan és az Európai Unióban a nyerstej és a legtöbb tejtermék értékesítési és tőzsdei ára jellemzően enyhén csökken vagy stagnál. Magyarországon – a KSH adatai szerint – augusztusban a fogyasztói árak átlagosan 16,4%-kal haladták meg az egy évvel korábbi (az EU-ban még mindig a legmagasabb inflációs adat, de csökkenő az éves trend), aminek elsődleges oka az energia és az üzemanyagok drágulása. Az élelmiszerinfláció augusztusra 19,5%-ra mérséklődött éves alapon. Havi szinten (júliushoz képest) bár 0,3%-kal nőttek az élelmiszerek árai, ez elsősorban az árstop alól kiszabadult cukor, továbbá a sertés- és baromfi-hús áremelkedésének köszönhető, ugyanakkor a tejtermékek 1,9%-kal, ezen belül a vaj és vajkrémek 4,4%-kal lettek olcsóbbak. Ebben a kötelező akciózás mértékének 15%-ra emelése, az online árfigyelő rendszer és a jelentősen visszaeső fogyasztói kereslet is szerepet játszhatott. A különböző piaci folyamatok alapján a hazai nyerstej árak mérséklődése várhatóan folytatódik, de üteme lassul.

